



İzmir, Ege Bölgesi ve Türkiye'nin Dış Ticaret Ürün Kompozisyonu 2005

Ahmet KARAYİĞİT

1. GİRİŞ

Dünya Ticaret Örgütü'nün yayınladığı Dünya Ticaret Raporu – 2005'e göre Türkiye, toplam dünya ihracatı içinde binde 7'lik pay ile 34. ve dünya ithalatında yüzde 1'lik pay ile 22. sırada yer alıyor.

Dünya ticaret hacminden aldığımız pay hala çok düşük seviyelerde olmasına karşın gelişmekte olan ekonomimiz ile dış ticaret hacmimizi sürekli artırıyoruz.

2000 yılında 82.2 milyar dolar olan toplam dış ticaret hacminin 2005 yılı sonunda 2,3 kat artış göstererek 190.2 milyar dolarlık bir boyuta ulaşması son derece önemli bir başarı olarak değerlendirilmeli.

Dış ticaret hacminde böylesi önemli bir artış yakalanmasının temelinde;

- ❖ 2000 Kasım ve 2001 Şubat aylarında arka arkaya yaşanan krizlerin iç pazarı daraltması ile önemli ivme kazanan ihracat ve
- ❖ Ekonomik toparlanma ile birlikte artan ithalat

önemli rol oynuyor.

Ülkemizin, ihracatta en önemli ikinci ve dış ticarete üçüncü merkezi konumunda olan İzmir de dış ticaretteki bu artış sürecine önemli katkılarda bulundu.

İzmir, istikrarlı çizgisi sayesinde 2005 yılında ulaştığı 12.8 milyar dolarlık hacim ile ihracatını 2000 yılına göre 2.5 kat artırmayı başardı.

2006 yılında 79 milyar ihracat olmak üzere toplam 203.4 milyar dolar dış ticaret hacmi hedefleniyor.

Bu başarının yakalanabilmesi için yapılması gerekli olan pek çok çalışmanın yanında istatistiklerin incelenmesi ve doğru bir şekilde yorumlanmasının da son derece önemli olduğuna inanıyoruz.

Bu sebeple İzmir, Ege Bölgesi ve Türkiye'nin yapmış olduğu dış ticareti; yıllar ve ülkeler bazında inceleyen, kıyaslamalı ve kapsamlı değerlendirmeler içeren bir çalışma hazırlamış ve ilgililerin dikkatine sunmuşuk.³

Buna ek olarak, yapılan ihracat ve ithalatın ürün bazında kompozisyonunun bilinmesinin de son derece önemli olduğuna inanıyoruz.

Bu önem doğrultusunda sizlere kapsamlı bir rapor daha hazırladık.

³ <http://www.izto.org.tr/IZTO/TC/IZTO+Bilgi/izmir/ekonomi/eko2.htm>



AR&GE BÜLTEN 2006 AĞUSTOS – BÖLGESEL

Raporumuzda öncelikle İzmir, daha sonra Ege Bölgesi ve ülkemiz ürün kompozisyonu, Dış Ticaret Müsteşarlığımızın yapmış olduğu tanım çerçevesinde gruplanmış veriler şeklinde incelenmiş ve son olarak detaylı tablolar eklenmiştir.

2. ÜRÜN GRUPLARI BAZINDA İZMİR DIŞ TİCARET RAKAMLARI

Tablo 1: Gruplara Göre İzmir Dış Ticaret Rakamları, Dış Ticaret Hacmine Göre, 2005

Sıra	Fasıl No	Ürün Gurubu	İhracat	İthalat	Dış Ticaret	İhracat /İthalat (%)	Toplam Dış Ticaret İçindeki Payı (%)
1	25-27	MİNERAL MADDELER	1.620.038.433	4.885.457.720	6.505.496.153	33,2	23,8
2	84-85	MAKİNALAR VE MEKANİK CİHAZLAR; ELEKTRİK AKSAMLARI	2.451.399.198	2.772.939.304	5.224.338.502	88,4	19,1
3	72-83	ADİ METALLER VE ADİ METALLERDEN EŞYA	1.652.773.304	2.119.613.041	3.772.386.345	78,0	13,8
4	50-63	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELER VE BUNLARDAN MAMÜL ÜRÜNLER	1.887.866.947	541.357.990	2.429.224.937	348,7	8,9
5	86-89	NAKİL VASITALARI	1.328.410.838	1.051.548.439	2.379.959.277	126,3	8,7
6	16-24	GIDA SANAYİİ MÜSTAHZARLARI; MEŞRUBAT, ALKOLLÜ İÇECEKLER VE TÜTÜN	1.033.196.878	400.756.776	1.433.953.654	257,8	5,2
7	28-38	KİMYA SANAYİİ VE BUNA BAĞLI SANAYİİ ÜRÜNLERİ	295.874.121	782.146.490	1.078.020.611	37,8	3,9
8	39-40	PLASTİKLER VE MAMÜLLERİ; KAUKUK VE MAMÜLLERİ	253.238.319	758.105.469	1.011.343.788	33,4	3,7
9	06-14	BİTKİSEL ÜRÜNLER	765.344.384	190.001.819	955.346.203	402,8	3,5
10	68-70	TAŞ, ALÇI, ÇİMENTO, AMYANT, MİKA VE BENZERİ	658.750.602	87.601.106	746.351.708	752,0	2,7
11	15	HAYVANSAL VE BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	335.774.434	143.750.819	479.525.253	233,6	1,8
12	47-49	ODUN VEYA DİĞER LİFLİ SELÜLOZİK MADDELER	95.399.419	342.410.531	437.809.950	27,9	1,6
13	41-43	DERİLER, KÖSELELER, POSTLAR, KÜRKLER VE MAMÜLLERİ	123.907.984	137.323.934	261.231.918	90,2	1,0
14	90-92	OPTİK ALET VE CİHAZLAR, FOTOĞRAF, SİNEMA	19.388.726	194.284.267	213.672.993	10,0	0,8
15	01-05	CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER	89.544.693	24.702.370	114.247.063	362,5	0,4
16	94-96	MUHTELİF MAMUL EŞYA	56.851.316	52.739.627	109.590.943	107,8	0,4
17	44-46	AĞAÇ VE AHSAP EŞYA; ODUN KÖMÜRÜ; MANTAR VE MAMÜLLERİ	5.776.649	50.009.205	55.785.854	11,6	0,2
18	64-67	AYAKKABILAR, BAŞLIKLAR, ŞEMSİYELER VB.	23.319.312	28.242.435	51.561.747	82,6	0,2
19	97-98	SANAT ESERLERİ, KOLLEKSİYON EŞYASI VE ANTİKA	30.223.445	15.757.768	45.981.213	191,8	0,2
20	71	TABİİ VEYA KÜLTÜR İNCİLER, KIYMETLİ TAŞLAR	24.786.340	6.399.294	31.185.634	387,3	0,1
21	93	SİLAHLAR VE MÜHİMMAT; BUNLARIN AKŞAM, PARÇALARI	18.901.466	4.901.059	23.802.525	385,7	0,1
TOPLAM			12.770.766.808	14.590.049.463	27.360.816.271	87,5	100,0

Kaynak: TÜİK



AR&GE BÜLTEN 2006 AĞUSTOS – BÖLGESEL

İzmir dış ticaretinde **en yüksek payı** “mineral maddeler” almaktadır. Bunda 5 milyar dolara dayanan ithalatın önemli etkisi bulunmaktadır. Mineral maddeler ithalatı içinde en büyük payı ise mineral yakıtlar ve yağlar almaktadır.

Dış ticaret hacminde **ikinci sırayı**, “**makinelere ve mekanik cihazlar ile elektrik aksamları**” izlemektedir.

Mineral yağlar ve müstahsalları dış ticaretinde görülen ihracatın ithalatı karşılama oranındaki düşük rakam bu kalemede görülmemektedir. Makinalar ve mekanik cihazlar ile elektrik aksamlarına ilişkin olarak yapılan ihracat, ithalatın yüzde 88.4’ünü karşılamaktadır.

İzmir’den en çok dış ticareti yapılan ürünler sıralamasında “**adi metaller ve adi metallere eşya grubu**” **üçüncü sırada** yer almaktadır. Bu grubun içinde ağırlığı yüzde 74.2 ile demir ve çelik oluşturmaktadır.

Dördüncü sırada, tekstil hammadde ve mamullerinin yer aldığı “**dokumaya elverişli maddeler ve bunlardan mamul ürünler**” yer almaktadır. Ülkemizin ve kentimizin en önemli ihraç kalemlerinden olan tekstil ihracatımızın ithalatımızın yaklaşık 3,5 kat olması dikkat çekici bir istatistik olarak karşımıza çıkıyor.

Beşinci sırada, “**nakil vasıtaları**” başlığı altında her türlü ulaşım vasıtası ile bunlara ilişkin aksam ve yedek parçaların yer aldığını görüyoruz. Bu grupta en önemli kalemi 2.1 milyar dolar ile motorlu kara taşıtları oluşturuyor.

Toplam hacmi bir milyar doları aşan diğer kalemler olarak;

- ❖ Gıda sanayii müstahzarları; meşrubat, alkollü içecekler ve tütün,
- ❖ Kimya sanayii ve buna bağlı sanayii ürünleri ve
- ❖ Plastikler ve mamulleri; kauçuk ve mamulleri

yer alıyor.

İlk sekiz grupta yer alan ürünlerin İzmir dış ticareti içindeki toplam payı yüzde 87.1 gibi yüksek bir değere ulaşmaktadır.

Tablo 2: Gruplara Göre İzmir İhracat/İthalatında Durum, Oransal Büyüklüğe Göre, 2005

Sıra	Fasıl No	Ürün Grubu	İhracat/İthalat (%)
1	68-70	TAŞ, ALÇI, ÇİMENTO, AMYANT, MİKA VE BENZERİ	752,0
2	06-14	BİTKİSEL ÜRÜNLER	402,8
3	71	TABİİ VEYA KÜLTÜR İNCİLER, KIYMETLİ TAŞLAR	387,3
4	93	SİLAHLAR VE MÜHİMMAT; BUNLARIN AKSAM, PARÇALARI	385,7
5	01-05	CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER	362,5
6	50-63	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELER VE BUNLARDAN MAMÜL ÜRÜNLER	348,7
7	16-24	GIDA SANAYİİ MÜSTAHZARLARI; MEŞRUBAT, ALKOLLÜ İÇECEKLER VE TÜTÜN	257,8
8	15	HAYVANSAL VE BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	233,6
9	97-98	SANAT ESERLERİ, KOLLEKSİYON EŞYASI VE ANTİKA	191,8



AR&GE BÜLTEN 2006 AĞUSTOS – BÖLGESEL

Sıra	Fasıl No	Ürün Gurubu	İhracat/İthalat (%)
10	86-89	NAKİL VASITALARI	126,3
11	94-96	MUHTELİF MAMUL EŞYA	107,8

Kaynak: TÜİK

Toplam 21 kalemde sınıflandırılmış olan ürün guruplarından İzmir’de, 11 tanesinde ithalattan daha fazla ihracat yapılmaktadır (Bkz. Tablo 2).

Bu 11 kalem,

- ❖ 8.7 milyar dolar ile toplam İzmir dış ticaretinin yüzde 32’sini,
- ❖ 6.2 milyar dolar ile toplam İzmir ihracatının yüzde 49’unu

oluşturmaktadır.

Tablo 3: Gruplara Göre İzmir İhracat Rakamları, İhracat Hacmine Göre, 2005

Sıra	Fasıl No	Ürün Gurubu	İhracat	Toplam İhracat İçindeki Payı(%)
1	84-85	MAKİNALAR VE MEKANİK CİHAZLAR; ELEKTRİK AKSAMLARI	2.451.399.198	19,2
2	50-63	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELER VE BUNLARDAN MAMÜL ÜRÜNLER	1.887.866.947	14,8
3	72-83	ADİ METALLER VE ADİ METALLERDEN EŞYA	1.652.773.304	12,9
4	25-27	MİNERAL MADDELER	1.620.038.433	12,7
5	86-89	NAKİL VASITALARI	1.328.410.838	10,4
6	16-24	GIDA SANAYİİ MÜSTAHZARLARI; MEŞRUBAT, ALKOLLÜ İÇECEKLER VE TÜTÜN	1.033.196.878	8,1
7	06-14	BİTKİSEL ÜRÜNLER	765.344.384	6,0
8	68-70	TAŞ, ALÇI, ÇİMENTO, AMYANT, MİKA VE BENZERİ	658.750.602	5,2
9	15	HAYVANSAL VE BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	335.774.434	2,6
10	28-38	KİMYA SANAYİİ VE BUNA BAĞLI SANAYİİ ÜRÜNLERİ	295.874.121	2,3
11	39-40	PLASTİKLER VE MAMULLERİ; KAUÇUK VE MAMULLERİ	253.238.319	2,0
12	41-43	DERİLER, KÖSELELER, POSTLAR, KÜRKLER VE MAMÜLLERİ	123.907.984	1,0
13	47-49	ODUN VEYA DİĞER LİFLİ SELÜLOZİK MADDELER	95.399.419	0,7
14	01-05	CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER	89.544.693	0,7
15	94-96	MUHTELİF MAMUL EŞYA	56.851.316	0,4
16	97-98	SANAT ESERLERİ, KOLLEKSİYON EŞYASI VE ANTİKA	30.223.445	0,2
17	71	TABİİ VEYA KÜLTÜR İNCİLER, KIYMETLİ TAŞLAR	24.786.340	0,2
18	64-67	AYAKKABILAR, BAŞLIKLAR, ŞEMSİYELER VB.	23.319.312	0,2
19	90-92	OPTİK ALET VE CİHAZLAR, FOTOĞRAF, SİNEMA	19.388.726	0,2
20	93	SİLAHLAR VE MÜHİMMAT; BUNLARIN AKSAM, PARÇALARI	18.901.466	0,1
21	44-46	AĞAÇ VE AHŞAP EŞYA; ODUN KÖMÜRÜ; MANTAR VE MAMÜLLERİ	5.776.649	0,0
TOPLAM			12.770.766.808	100,0

Kaynak: TÜİK



AR&GE BÜLTEN 2006 AĞUSTOS – BÖLGESEL

İzmir ihracatında yüzde 10 ve üzerinde pay sahibi olan 5 ve yüzde 1 ve üstü pay sahibi olan 12 ürün gurubu bulunmaktadır.

İzmir ihracatında en yüksek paya sahip ilk 5 ürün gurubunun toplam ihracat içindeki payı 8.9 milyar dolar ile yüzde 70'tir.

En çok ihracatı yapılan ilk altı ürün gurubunun ihracat miktarı 1 milyar doları aşmaktadır. 100 milyon dolar sınırını ise 12 ürün gurubu aşmaktadır.

Tablo 4: Gruplara Göre İzmir İthalat Rakamları, İhracat Hacmine Göre, 2005

Sıra	Fasıl No	Ürün Gurubu	İthalat	Toplam İhracat İçindeki Payı (%)
1	25-27	MİNERAL MADDELER	4.885.457.720	33,5
2	84-85	MAKİNALAR VE MEKANİK CİHAZLAR; ELEKTRİK AKSAMLARI	2.772.939.304	19,0
3	72-83	ADİ METALLER VE ADİ METALLERDEN EŞYA	2.119.613.041	14,5
4	86-89	NAKİL VASITALARI	1.051.548.439	7,2
5	28-38	KİMYA SANAYİİ VE BUNA BAĞLI SANAYİİ ÜRÜNLERİ	782.146.490	5,4
6	39-40	PLASTİKLER VE MAMULLERİ; KAUÇUK VE MAMULLERİ	758.105.469	5,2
7	50-63	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELER VE BUNLARDAN MAMÜL ÜRÜNLER	541.357.990	3,7
8	16-24	GIDA SANAYİİ MÜSTAHZARLARI; MEŞRUBAT, ALKOLLÜ İÇECEKLER VE TÜTÜN	400.756.776	2,7
9	47-49	ODUN VEYA DİĞER LİFLİ SELÜLOZİK MADDELER	342.410.531	2,3
10	90-92	OPTİK ALET VE CİHAZLAR, FOTOĞRAF, SİNEMA	194.284.267	1,3
11	06-14	BİTKİSEL ÜRÜNLER	190.001.819	1,3
12	15	HAYVANSAL VE BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	143.750.819	1,0
13	41-43	DERİLER, KÖSELELER, POSTLAR, KÜRKLER VE MAMÜLLERİ	137.323.934	0,9
14	68-70	TAŞ, ALÇI, ÇİMENTO, AMYANT, MİKA VE BENZERİ	87.601.106	0,6
15	94-96	MUHTELİF MAMUL EŞYA	52.739.627	0,4
16	44-46	AĞAÇ VE AHŞAP EŞYA; ODUN KÖMÜRÜ; MANTAR VE MAMÜLLERİ	50.009.205	0,3
17	64-67	AYAKKABILAR, BAŞLIKLAR, ŞEMSİYELER VB.	28.242.435	0,2
18	01-05	CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER	24.702.370	0,2
19	97-98	SANAT ESERLERİ, KOLLEKSİYON EŞYASI VE ANTİKA	15.757.768	0,1
20	71	TABİİ VEYA KÜLTÜR İNCİLER, KIYMETLİ TAŞLAR	6.399.294	0,0
21	93	SİLAHLAR VE MÜHİMMAT; BUNLARIN AKSAM, PARÇALARI	4.901.059	0,0
TOPLAM			14.590.049.463	100,0

Kaynak: TÜİK



AR&GE BÜLTEN 2006 AĞUSTOS – BÖLGESEL

İzmir ithalatında yaklaşık 4.9 milyar dolar ve yüzde 33.5'lik pay ile mineral maddeler dikkat çekmektedir.

İthalatta yüzde 10 üzerinde pay sahibi sadece üç ürün gurubu bulunurken yüzde 1 ve üzeri pay sahibi olan ürün gurubu sayısı 12'dir.

İthalattan 1 milyar dolar üzeri pay alan ürün gurubu 4 ile sınırlı kalırken 100 milyon dolar üzeri pay alan ürün gurubu sayısı 13'e ulaşmaktadır.

En çok ithalatı yapılan ilk beş ürün gurubunun toplam ithalat içindeki payı 11.6 milyar dolar ile yüzde 79.6'a ulaşmaktadır.

Tablo 5: İzmir'de Ürün Gruplarının Dış Ticaret Kalemleri İçindeki Yeri, Hacme Göre, 2005

Fasıl No	Ürün Gurubu	İhracat	İthalat	Dış Ticaret
01-05	CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER	14	18	15
06-14	BİTKİSEL ÜRÜNLER	7	11	9
15	HAYVANSAL VE BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	9	12	11
16-24	GIDA SANAYİİ MÜSTAHZARLARI; MEŞRUBAT, ALKOLLÜ İÇECEKLER VE TÜTÜN	6	8	6
25-27	MİNERAL MADDELER	4	1	1
28-38	KİMYA SANAYİİ VE BUNA BAĞLI SANAYİİ ÜRÜNLERİ	10	5	7
39-40	PLASTİKLER VE MAMULLERİ; KAUCUK VE MAMULLERİ	11	6	8
41-43	DERİLER, KÖSELELER, POSTLAR, KÜRKLER VE MAMULLERİ	12	13	13
44-46	AĞAÇ VE AHŞAP EŞYA; ODUN KÖMÜRÜ; MANTAR VE MAMULLERİ	21	16	17
47-49	ODUN VEYA DİĞER LİFLİ SELÜLOZİK MADDELER	13	9	12
50-63	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELER VE BUNLARDAN MAMUL ÜRÜNLER	2	7	4
64-67	AYAKKABILAR, BAŞLIKLAR, ŞEMŞİYELER VB.	18	17	18
68-70	TAŞ, ALÇI, ÇİMENTO, AMYANT, MİKA VE BENZERİ	8	14	10
71	TABİİ VEYA KÜLTÜR İNCİLER, KIYMETLİ TAŞLAR	17	20	20
72-83	ADİ METALLER VE ADİ METALLERDEN EŞYA	3	3	3
84-85	MAKİNALAR VE MEKANİK CİHAZLAR; ELEKTRİK AKSAMLARI	1	2	2
86-89	NAKİL VASITALARI	5	4	5
90-92	OPTİK ALET VE CİHAZLAR, FOTOĞRAF, SİNEMA	19	10	14
93	SİLAHLAR VE MÜHİMMAT; BUNLARIN AKSAM, PARÇALARI	20	21	21
94-96	MUHTELİF MAMUL EŞYA	15	15	16
97-98	SANAT ESERLERİ, KOLLEKSİYON EŞYASI VE ANTİKA	16	19	19

Kaynak: TÜİK

3. ÜRÜN GRUPLARI BAZINDA EGE BÖLGESİ DIŞ TİCARET RAKAMLARI

Tablo 6: Gruplara Göre Ege Bölgesi (Balıkesir Dâhil) Dış Ticaret Rakamları, Dış Ticaret Hacmine Göre, 2005

Sıra	Fasıl No	Ürün Gurubu	İhracat	İthalat	Dış Ticaret	İhracat/İthalat (%)	Toplam Dış Ticaret İçindeki Payı (%)
1	25-27	MİNERAL MADDELER	1.778.270.651	4.927.079.066	6.705.349.717	36,1	22,4
2	84-85	MAKİNALAR VE MEKANİK CİHAZLAR; ELEKTRİK AKSAMLARI	2.898.866.778	3.440.090.192	6.338.956.970	84,3	21,2
3	72-83	ADİ METALLER VE ADİ METALLERDEN EŞYA	1.674.043.324	2.197.765.868	3.871.809.192	76,2	12,9
4	50-63	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELER VE BUNLARDAN MAMÜL ÜRÜNLER	2.322.416.299	600.541.341	2.922.957.640	386,7	9,8
5	86-89	NAKİL VASİTALARI	1.361.147.778	1.057.268.916	2.418.416.694	128,7	8,1
6	16-24	GIDA SANAYİİ MÜSTAHZARLARI; MEŞRUBAT, ALKOLLÜ İÇECEKLER VE TÛTÛN	1.057.746.092	471.087.407	1.528.833.499	224,5	5,1
7	28-38	KİMYA SANAYİİ VE BUNA BAĞLI SANAYİİ ÜRÜNLERİ	412.601.543	855.995.216	1.268.596.759	48,2	4,2
8	06-14	BİTKİSEL ÜRÜNLER	882.219.320	289.246.437	1.171.465.757	305,0	3,9
9	39-40	PLASTİKLER VE MAMULLERİ; KAUKUK VE MAMULLERİ	261.993.255	767.183.627	1.029.176.882	34,2	3,4
10	68-70	TAŞ, ALÇI, ÇİMENTO, AMYANT, MİKA VE BENZERİ	664.393.577	88.551.231	752.944.808	750,3	2,5
11	15	HAYVANSAL VE BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	337.345.172	148.540.094	485.885.266	227,1	1,6
12	47-49	ODUN VEYA DİĞER LİFLİ SELÜLOZİK MADDELER	95.865.531	348.668.893	444.534.424	27,5	1,5
13	41-43	DERİLER, KÖSELELER, POSTLAR, KÜRKLER VE MAMÜLLERİ	124.205.074	139.583.098	263.788.172	89,0	0,9
14	90-92	OPTİK ALET VE CİHAZLAR, FOTOĞRAF, SİNEMA	20.146.236	212.121.762	232.267.998	9,5	0,8
15	01-05	CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER	159.483.596	25.591.977	185.075.573	623,2	0,6
16	94-96	MUHTELİF MAMUL EŞYA	62.993.712	53.736.485	116.730.197	117,2	0,4
17	44-46	AĞAÇ VE AHSAP EŞYA; ODUN KÖMÜRÜ; MANTAR VE MAMÜLLERİ	6.159.534	50.289.059	56.448.593	12,2	0,2
18	97-98	SANAT ESERLERİ, KOLLEKSİYON EŞYASI VE ANTİKA	37.017.068	15.759.972	52.777.040	234,9	0,2
19	64-67	AYAKKABILAR, BAŞLIKLAR, ŞEMSİYELER VB.	24.251.101	28.243.766	52.494.867	85,9	0,2
20	71	TABİİ VEYA KÜLTÜRİNCİLER, KIYMETLİ TAŞLAR	24.906.454	6.399.294	31.305.748	389,2	0,1
21	93	SİLAHLAR VE MÜHİMMAT; BUNLARIN AKSAM, PARÇALARI	18.901.466	4.901.798	23.803.264	385,6	0,1
TOPLAM			14.224.973.561	15.728.645.499	29.953.619.060	90,4	100,0

Kaynak: TÜİK

Ürün gurupları bazında Ege Bölgesi dış ticaret rakamları, Ege Bölgesi ihracatının yüzde 91.3'ünün İzmir üzerinden gerçekleşmesi nedeniyle büyük paralellik göstermektedir.

Ege Bölgesi için ilk yedi sırada yer alan grupların sıralaması İzmir ile aynıdır.

İzmir için dokuzuncu sırada bulunan “bitkisel ürünler” Ege Bölgesinde sekizinci olurken; İzmir’de sekizinci sırada yer alan “plastik mamulleri, kauçuk ve mamulleri” Ege’de dokuzuncu sıraya gerilemektedir.

Yine benzer bir değişim; İzmir’de 18. sırada yer alan “ayakkabılar, başlıklar, şemsiyeler vb.” ürün gurubunun Ege’de 19. sıraya gerilerken 19. sırada olan “sanat eserleri, koleksiyon eşyası ve antika” ürün gurubu 18. sıraya yükselmiştir.

4. ÜRÜN GRUPLARI BAZINDA TÜRKİYE DIŞ TİCARET RAKAMLARI

Tablo 7: Gruplara Göre Türkiye Dış Ticaret Rakamları, Dış Ticaret Hacmine Göre, 2005

Sıra	Fasıl No	Ürün Gurubu	İhracat	İthalat	Dış Ticaret	İhracat/İthalat (%)	Toplam Dış Ticaret İçindeki Payı (%)
1	84-85	MAKİNALAR VE MEKANİK CİHAZLAR; ELEKTRİK AKSAMLARI	10.650.458.324	25.979.710.951	36.630.169.275	41,0	19,3
2	25-27	MİNERAL MADDELER	4.011.824.530	21.885.131.252	25.896.955.782	18,3	13,7
3	50-63	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELER VE BUNLARDAN MAMÜL ÜRÜNLER	18.881.944.926	6.698.599.430	25.580.544.356	281,9	13,5
4	72-83	ADİ METALLER VE ADİ METALLERDEN EŞYA	9.432.143.365	14.440.121.706	23.872.265.071	65,3	12,6
5	86-89	NAKİL VASITLARI	11.060.159.865	12.102.494.561	23.162.654.426	91,4	12,2
6	28-38	KİMYA SANAYİİ VE BUNA BAĞLI SANAYİİ ÜRÜNLERİ	2.064.916.968	11.484.739.156	13.549.656.124	18,0	7,1
7	39-40	PLASTİKLER VE MAMULLERİ; KAUKUK VE MAMULLERİ	2.727.073.066	6.967.696.085	9.694.769.151	39,1	5,1
8	71	TABİİ VEYA KÜLTÜR İNCİLER, KIYMETLİ TAŞLAR	1.314.012.872	4.225.394.180	5.539.407.052	31,1	2,9
9	06-14	BİTKİSEL ÜRÜNLER	3.833.433.754	1.242.880.631	5.076.314.385	308,4	2,7
10	16-24	GIDA SANAYİİ MÜSTAHZARLARI; MEŞRUBAT, ALKOLLÜ İÇECEKLER VE TÛTÛN	3.099.858.288	1.291.673.156	4.391.531.444	240,0	2,3
11	68-70	TAŞ, ALÇI, ÇİMENTO, AMYANT, MİKA VE BENZERİ	2.065.111.653	919.791.036	2.984.902.689	224,5	1,6
12	90-92	OPTİK ALET VE CİHAZLAR, FOTOĞRAF, SİNEMA	190.933.757	2.623.109.241	2.814.042.998	7,3	1,5
13	47-49	ODUN VEYA DİĞER LİFLİ SELÛLOZİK MADDELER	631.397.602	2.166.750.421	2.798.148.023	29,1	1,5
14	94-96	MUHTELİF MAMUL EŞYA	1.062.165.863	1.056.437.312	2.118.603.175	100,5	1,1
15	41-43	DERİLER, KÖSELELER, POSTLAR, KÛRKLER VE MAMÛLLERİ	572.758.592	830.633.898	1.403.392.490	69,0	0,7
16	15	HAYVANSAL VE BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	501.328.085	721.934.402	1.223.262.487	69,4	0,6
17	44-46	AĞAÇ VE AĞŞAP EŞYA; ODUN KÖMÜRÛ; MANTAR VE MAMÛLLERİ	246.868.083	807.073.095	1.053.941.178	30,6	0,6
18	64-67	AYAKKABILAR, BAŞLIKLAR, ŞEMSİYELER VB.	230.578.788	462.217.874	692.796.662	49,9	0,4
19	01-05	CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER	363.975.012	188.871.357	552.846.369	192,7	0,3



AR&GE BÜLTEN 2006 AĞUSTOS – BÖLGESEL

Sıra	Fasıl No	Ürün Gurubu	İhracat	İthalat	Dış Ticaret	İhracat/İthalat (%)	Toplam Dış Ticaret İçindeki Payı (%)
20	97-98	SANAT ESERLERİ, KOLLEKSİYON EŞYASI VE ANTİKA	254.877.935	147.858.107	402.736.042	172,4	0,2
21	93	SİLAHLAR VE MÜHİMMAT; BUNLARIN AKSAM, PARÇALARI	79.454.256	108.609.635	188.063.891	73,2	0,1
TOPLAM			73.275.275.584	116.351.727.486	189.627.003.070	63,0	100,0

Kaynak: TÜİK

Türkiye dış ticareti içinde **ilk sırayı** 36.6 milyar dolar ve yüzde 19.3 ile “**makinalar ve mekanik cihazlar, elektrik aksamaları**” almaktadır. Bu ürün gurubundaki 10.6 milyar dolar ihracat ve 26 milyar dolar ithalat ile ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 41 olmaktadır.

İkinci sırada 25.9 milyar ve yüzde 13,7 pay ile “**mineral maddeler**” yer almaktadır.

Mineral maddeler ihracatımız, ithalatımıza nazaran çok düşük boyutta kalmakta ve ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 18.3 gibi düşük bir seviyede oluşmaktadır.

Ancak **üçüncü sırada** yer alan “**dokumaya elverişli maddeler ve bunlardan mamül ürünler**” de ihracatımız yaklaşık 18.9 milyar dolar ile ithalatımızın neredeyse üç katına varmaktadır.

- ❖ Dördüncü sırada yer alan “adi metaller ve adi metallerden eşya”,
- ❖ Beşinci sırada yer alan “nakil vasıtaları”,
- ❖ Altıncı sırada yer alan “kimya sanayi ve buna bağlı sanayi ürünleri”,

10 milyarın üstünde hacme sahip olan diğer ürün guruplarıdır.

1 milyar doların üstünde dış ticaret hacmine sahip olan ürün gurubu 17 iken 19 ürün gurubu 500 milyon dolar ve üstü hacme sahiptir.

Dış ticarete ilk 5 ürün gurubu yüzde 10, ilk 14 ürün gurubu yüzde 1 ve üzeri paya sahiptir.

7 ürün gurubunda ihracatımız, ithalatımızdan fazladır.

Bu yedi ürün gurubunda toplam;

- ❖ 29.6 milyar dolar ile ihracatımızın yüzde 40.3’ü,
- ❖ 11.5 milyar dolar ile ithalatımızın yüzde 9.9’u ve
- ❖ 41.1 milyar dolar ile toplam dış ticaret hacmimizin yüzde 21.6’sı

karşılanmaktadır.



AR&GE BÜLTEN 2006 AĞUSTOS – BÖLGESEL

Tablo 8: Gruplara Göre Türkiye İhracat/İthalatında Durum, Oransal Büyüklüğe Göre, 2005

Sıra	Fasıl No	Ürün Gurubu	İhracat/İthalat (%)
1	06-14	BİTKİSEL ÜRÜNLER	308,4
2	50-63	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELER VE BUNLARDAN MAMÜL ÜRÜNLER	281,9
3	16-24	GIDA SANAYİİ MÜSTAHZARLARI; MEŞRUBAT, ALKOLLÜ İÇECEKLER VE TÜTÜN	240,0
4	68-70	TAŞ, ALÇI, ÇİMENTO, AMYANT, MİKA VE BENZERİ	224,5
5	01-05	CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER	192,7
6	97-98	SANAT ESERLERİ, KOLLEKSİYON EŞYASI VE ANTİKA	172,4
7	94-96	MUHTELİF MAMUL EŞYA	100,5

Kaynak: TÜİK

Türkiye ihracatında yüzde 10 ve üzerinde pay sahibi olan 4 ve yüzde 1 ve üstü pay sahibi olan 12 ürün gurubu bulunmaktadır.

Türkiye ihracatında en yüksek paya sahip ilk 5 ürün gurubunun toplam ihracat içindeki payı 54 milyar dolar ile yüzde 73.7'dir.

Tablo 9: Gruplara Göre Türkiye İhracat Rakamları, İhracat Hacmine Göre, 2005

Sıra	Fasıl No	Ürün Gurubu	İhracat	Toplam İhracat İçindeki Payı (%)
1	50-63	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELER VE BUNLARDAN MAMÜL ÜRÜNLER	18.881.944.926	25,8
2	86-89	NAKİL VASITALARI	11.060.159.865	15,1
3	84-85	MAKİNALAR VE MEKANİK CİHAZLAR; ELEKTRİK AKSAMLARI	10.650.458.324	14,5
4	72-83	ADİ METALLER VE ADİ METALLERDEN EŞYA	9.432.143.365	12,9
5	25-27	MİNERAL MADDELER	4.011.824.530	5,5
6	06-14	BİTKİSEL ÜRÜNLER	3.833.433.754	5,2
7	16-24	GIDA SANAYİİ MÜSTAHZARLARI; MEŞRUBAT, ALKOLLÜ İÇECEKLER VE TÜTÜN	3.099.858.288	4,2
8	39-40	PLASTİKLER VE MAMULLERİ; KAUCUK VE MAMULLERİ	2.727.073.066	3,7
9	68-70	TAŞ, ALÇI, ÇİMENTO, AMYANT, MİKA VE BENZERİ	2.065.111.653	2,8
10	28-38	KİMYA SANAYİİ VE BUNA BAĞLI SANAYİİ ÜRÜNLERİ	2.064.916.968	2,8
11	71	TABİİ VEYA KÜLTÜR İNCİLER, KIYMETLİ TAŞLAR	1.314.012.872	1,8
12	94-96	MUHTELİF MAMUL EŞYA	1.062.165.863	1,4
13	47-49	ODUN VEYA DİĞER LİFLİ SELÜLOZİK MADDELER	631.397.602	0,9
14	41-43	DERİLER, KÖSELELER, POSTLAR, KÜRKLER VE MAMULLERİ	572.758.592	0,8
15	15	HAYVANSAL VE BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	501.328.085	0,7
16	01-05	CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER	363.975.012	0,5
17	97-98	SANAT ESERLERİ, KOLLEKSİYON EŞYASI VE	254.877.935	0,3



AR&GE BÜLTEN 2006 AĞUSTOS – BÖLGESEL

Sıra	Fasıl No	Ürün Gurubu	İhracat	Toplam İhracat İçindeki Payı (%)
		ANTİKA		
18	44-46	AĞAÇ VE AHŞAP EŞYA; ODUN KÖMÜRÜ; MANTAR VE MAMÜLLERİ	246.868.083	0,3
19	64-67	AYAKKABILAR, BAŞLIKLAR, ŞEMSİYELER VB.	230.578.788	0,3
20	90-92	OPTİK ALET VE CİHAZLAR, FOTOĞRAF, SİNEMA	190.933.757	0,3
21	93	SİLAHLAR VE MÜHİMMAT; BUNLARIN AKSAM, PARÇALARI	79.454.256	0,1
TOPLAM			73.275.275.584	100,0

Kaynak: TÜİK

En çok ihracatı yapılan ilk altı üç gurubunun ihracat miktarı 10 milyar doları aşmaktadır. 1 milyar dolar sınırını ise 12 ürün gurubu aşmaktadır.

Tablo 10: Gruplara Göre Türkiye İthalat Rakamları, İhracat Hacmine Göre, 2005

Sıra	Fasıl No	Ürün Gurubu	İthalat	Toplam İhracat İçindeki Payı (%)
1	84-85	MAKİNALAR VE MEKANİK CİHAZLAR; ELEKTRİK AKSAMLARI	25.979.710.951	22,3
2	25-27	MİNERAL MADDELER	21.885.131.252	18,8
3	72-83	ADİ METALLER VE ADİ METALLERDEN EŞYA	14.440.121.706	12,4
4	86-89	NAKİL VASITALARI	12.102.494.561	10,4
5	28-38	KİMYA SANAYİİ VE BUNA BAĞLI SANAYİİ ÜRÜNLERİ	11.484.739.156	9,9
6	39-40	PLASTİKLER VE MAMULLERİ; KAUÇUK VE MAMULLERİ	6.967.696.085	6,0
7	50-63	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELER VE BUNLARDAN MAMÜL ÜRÜNLER	6.698.599.430	5,8
8	71	TABİİ VEYA KÜLTÜR İNCİLER, KIYMETLİ TAŞLAR	4.225.394.180	3,6
9	90-92	OPTİK ALET VE CİHAZLAR, FOTOĞRAF, SİNEMA	2.623.109.241	2,3
10	47-49	ODUN VEYA DİĞER LİFLİ SELÜLOZİK MADDELER	2.166.750.421	1,9
11	16-24	GIDA SANAYİİ MÜSTAHZARLARI; MEŞRUBAT, ALKOLLÜ İÇECEKLER VE TÜTÜN	1.291.673.156	1,1
12	06-14	BİTKİSEL ÜRÜNLER	1.242.880.631	1,1
13	94-96	MUHTELİF MAMUL EŞYA	1.056.437.312	0,9
14	68-70	TAŞ, ALÇI, ÇİMENTO, AMYANT, MİKA VE BENZERİ	919.791.036	0,8
15	41-43	DERİLER, KÖSELELER, POSTLAR, KÜRKLER VE MAMÜLLERİ	830.633.898	0,7
16	44-46	AĞAÇ VE AHŞAP EŞYA; ODUN KÖMÜRÜ; MANTAR VE MAMÜLLERİ	807.073.095	0,7
17	15	HAYVANSAL VE BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	721.934.402	0,6
18	64-67	AYAKKABILAR, BAŞLIKLAR, ŞEMSİYELER VB.	462.217.874	0,4



AR&GE BÜLTEN 2006 AĞUSTOS – BÖLGESEL

Sıra	Fasıl No	Ürün Gurubu	İthalat	Toplam İhracat İçindeki Payı (%)
19	01-05	CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER	188.871.357	0,2
20	97-98	SANAT ESERLERİ, KOLLEKSİYON EŞYASI VE ANTİKA	147.858.107	0,1
21	93	SİLAHLAR VE MÜHİMMAT; BUNLARIN AKSAM, PARÇALARI	108.609.635	0,1
TOPLAM			116.351.727.486	100,0

Kaynak: TÜİK

İthalatta yüzde 10 üzerinde pay sahibi sadece 4 ürün gurubu bulunurken yüzde 1 ve üzeri pay sahibi olan ürün gurubu sayısı 12'dir.

İthalattan 10 milyar dolar üzeri pay alan ürün gurubu 5 ile sınırlı kalırken 1 milyar dolar üzeri pay alan ürün gurubu sayısı 13'e ulaşmaktadır.

En çok ithalatı yapılan ilk beş ürün gurubunun toplam ithalat içindeki payı 85.9 milyar dolar ile yüzde 73.8'e ulaşmaktadır.

Tablo 11: Türkiye'de Ürün Gruplarının Dış Ticaret Kalemleri İçindeki Yeri, Hacme Göre, 2005

Fasıl No	Ürün Gurubu	İhracat	İthalat	Dış Ticaret
01-05	CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER	16	19	19
06-14	BİTKİSEL ÜRÜNLER	6	12	9
15	HAYVANSAL VE BİTKİSEL KATI VE SIVI YAĞLAR	15	17	16
16-24	GIDA SANAYİİ MÜSTAHZARLARI; MEŞRUBAT, ALKOLLÜ İÇECEKLER VE TÜTÜN	7	11	10
25-27	MİNERAL MADDELER	5	2	2
28-38	KİMYA SANAYİİ VE BUNA BAĞLI SANAYİİ ÜRÜNLERİ	10	5	6
39-40	PLASTİKLER VE MAMULLERİ; KAUCUK VE MAMULLERİ	8	6	7
41-43	DERİLER, KÖSELELER, POSTLAR, KÜRKLER VE MAMÜLLERİ	14	15	15
44-46	AĞAÇ VE AHŞAP EŞYA; ODUN KÖMÜRÜ; MANTAR VE MAMÜLLERİ	18	16	17
47-49	ODUN VEYA DİĞER LİFLİ SELÜLOZİK MADDELER	13	10	13
50-63	DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELER VE BUNLARDAN MAMÜL ÜRÜNLER	1	7	3
64-67	AYAKKABILAR, BAŞLIKLAR, ŞEMSİYELER VB.	19	18	18
68-70	TAŞ, ALÇI, ÇİMENTO, AMYANT, MİKA VE BENZERİ	9	14	11
71	TABİİ VEYA KÜLTÜR İNCİLER, KIYMETLİ TAŞLAR	11	8	8
72-83	ADİ METALLER VE ADİ METALLERDEN EŞYA	4	3	4
84-85	MAKİNALAR VE MEKANİK CİHAZLAR; ELEKTRİK AKSAMLARI	3	1	1
86-89	NAKİL VASITALARI	2	4	5
90-92	OPTİK ALET VE CİHAZLAR, FOTOĞRAF, SİNEMA	20	9	12
93	SİLAHLAR VE MÜHİMMAT; BUNLARIN AKSAM, PARÇALARI	21	21	21
94-96	MUHTELİF MAMUL EŞYA	12	13	14
97-98	SANAT ESERLERİ, KOLLEKSİYON EŞYASI VE ANTİKA	17	20	20

Kaynak: TÜİK